

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre htközségeknél és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Dinar 120

Kié a hatalom?

A bukaresti és jasi-i diáktüntetések nyomán keletkezett viharok még mindig nyugtalanítják a romániai közvéleményt. A sebesültek még mindig a kórházakban fekszenek és a felszaggatott utest, a befört ablaktáblák még mindig amellet tesznek tanúságot, hogy az egyetemi diákság megmozdult. Vér folyt és romok maradtak utána...

Tul az elmúlt szomorú események és ellekintve az elégetett Tóratekercektől, oly kérdések merülnek föl, amelyek nem maradnak meg némán senkiben sem és izzóan követelik a feleletet. Ezek a feleletek azonban nem csak arra kellene, hogy analitikusan rámutassanak a kérdések lényegére, hogy pontosan körvonalozzák a tényeket, hanem hogy megnyugtassanak, hogy lezárják a multat, amely sőtét és kilátástalan.

Romániában két hatalom van. Az egyik az állam, a másik a diákság. No már most, ha ezt a két nyilvánvaló és köztudomású tényt megállapítottuk, meg kell néznünk azt is, hogy milyen vonatkozásban és jogviszonyban állanak ezek a hatalmak egymással szemben. Ki állapítja meg végleges érvénnyel a törvényeket és ki irányítja és ki szabja meg az ország életét? Az állam-e, avagy a diákság? A jog, vagy a terror? A józanság, vagy az örület?

Vessünk néhány pillantást a közelmultra és dokumentális feleletet fogunk e kérdésekre kapni.

Alig egy évtizede annak, hogy a szervezett antiszemitizmust Románia területén szubvencionálják. Az iskolák nyitlan uszitanak a zsidóság ellen és az állam otthonokat adott és építetett az antiszemita csoportok számára. A Népszövetség kötelezte ugyan az egyes államokat a kisebbségi jogok elismerésére, de mindaddig nem volt Romániában egyetlen kormány sem, amely fel mert volna lépni az antiszemita szervezetekkel szemben. A történelem tanúsága szerint a felszabadított öserő rombolási dühe nem ott áll meg, ahol a hatalom urai szeretnék. A diákság, amint a jelek mutatják, túlnőtt az állam hatalmán és ma már nincs megállás.

Kezdetben „csak” antiszemitizmus volt. Ennek folytán kezdetben csak véresre vert zsidó fejekkel találkozunk. Aminthogy 1907-ben a regáti parasztlázadások is zsidó veréssel kezdődtek és közben nyílt ki a parasztság szeme és fordította a zsidóvértől pirosuló pengéket a bojárok ellen.

... aztán jött Zeleu Codreanu és belelőtt a jasi-i prefektusba. A prefektus sérüléseibe belehalt, de Codreanut az esküdtszék felmentette. És alig egy esztendeje, hogy Beza, aki egy miniszterbe eresztette golyóját, ugyancsak felmentést nyert. Az eldobott kő tehát tovább repült és már románok és keresztények is elbuktak az ütéstől. És a kő még mindig nem állott meg... A kő még mindig re-

pül és e pillanatban még senki sem tudja, hogy hol fog megállni.

A bukaresti tüntetések végül teljessé tették az anarchiát. A diákság kivonult az uccára és 60 rendőrt, csendőrt és tisztet sebesített meg. Közlekedési járműveket gyújtottak fel és vad táncokat jártak a bulvárdokon gyújtott tüzek körül. A kormány félhivatalosának ablakait bezúzták és ultimátumot küldöttek a kormányhoz: **Vagy megadjátok, vagy nem! Vagy elálltok a megszavazott törvénytől, vagy tovább rombolunk. És a kormány engedett.**

A diákság egyelőre letette a fegyvereit: a revolvért és uccaköveket. De megjelentette továbbra is a sajtóját, amely többek között így ír a kormányról és annak legtekintélyesebb miniszteréről, Argetoianuról:

„Nem marad más hátra, minthogy tenyereinkből ostort csináljunk, öklünket összeszorítsuk és amikor az uccán találkozunk a rohadó politikával, vágjunk bele Argetoianu guttaperchás arcába.”

Erre a provokációra már a kormány, illetve Argetoianu is reagált és betiltotta a „Calendarul“-t, amelyben a cikk megjelent. Codreanu a diákság parlamenti szónoka azonban még mindig nem állott meg. Támadja a kormányt összesen és egyénenként. Ottescut, az államtitkárt és a belügyminisztert. A miniszterelnököt és végül természetesen a zsidókat is. Mert Codreanuk ma már nem elégszenek meg csak a zsidóverések jogaival. Ez kevés. Több kell. S ez a több nem jelent egyebet, mint — hatalmat!

És ennél a fájdalmas pontnál lehullanak az álarok. Itt már nem enged a kormány, mert ez már az elevenébe vág.

Mert most már feláll Jorga a parlamentben és azt mondja:

„ami a diákság eddigi magatartását illeti: az utóbbi tíz év alatti tevékenységük jóvátehetetlen károkat okozott az or-

szágnak, az egyetemnek és a román társadalomnak.” Majd későbbiek folyamán így beszél Jorga a professzor, aki évtizedekig az ifjuság vezére és mondhatjuk bálványja volt: „Megmondom nyíltan és nem a közvéleményt akarom szolgálni, hanem az országot és azt akarom, hogy rend legyen az országban.”

Ez az! Jorga miniszterelnök ur észrevette, hogy az eldobott kőnek nincs logikája. Amíg céloztak és a telitalálat a zsidó fejeket érte, addig nem volt semmi baj. De most? Most ugyebár a felelős minisztérium érzi már, hogy itt a „hatalom”-ról van szó. Mert talán az antiszemitizmus is ürügy. Ahogy Hitlernél is csak eszköz arra, hogy a tömegekben rejlő vad erőket bizonyos nem igazi célok felé irányítsa. Mert közben mást akar. Nem is mást. Csak egyet — a hatalmat. És ezért történt most is minden.

Ne tagadjuk. Bár a miniszterelnöki székből olyan kijelentés hangzott el, mely egy kis reményt ébreszthet mindazokban, akik még hisznek a konszolidációs idők eljövételében, mégis be kell lássuk, hogy lényegében győzött a diákság. Győzött Marcus Tallius Traianus Cotiga diákvezér ur, akiről a miniszterelnök állapította meg, hogy bár öt éve járja az egyetem lépcsőjét, mégis a legalsó fokon áll tudást illetőleg. Mert még mindig első éves jogász ez a Cotiga ur, az ő klasszikus hármaskeresztnevével, aki irányítani akar egy országot. Kezd ébredezni a kormány. Talán az első, amely kifelé energikusnak látszik. Hiszen a Vasgárdát mégis felszolta. És más erélyességre is kapható.

Csak rajta rajta miniszter urak. Mert itt választani kell. Legyen Cotiga ur az első ember az országban, ahogy első éves, öt esztendeje a jogi fakultáson, vagy komoly és felelős emberek vezessék ezt a tízenyolcmillió országot? Mi zsidók már régen kiáltjuk, hogy vigyázat. Mert a kirobbanásokat nem lehet mindig irányítani.

Most már ők is tudják talán. A bársonyszékben ülők. És talán-talán még nincs egészen késő... Talán még nincs...

Áprilisban minden rabbinak és rabbijelöltnek le kell tenni a román nyelvvizsgát

Bukarestből jelentik: A kultuszminisztérium közli, hogy április 5-én kezdődtek meg a román nyelvvizsgák, amelyen mindazok a rabbi és rabbijelöltek, akik illet még nem tettek, kötelesek résztvenni. Ismeretes ugyanis, hogy még 1921 május 10-én érvénybe lépett az a törvény, melynek értelmében minden rabbi és rabbijelölt, ki a teológiából, valamint a román nyelvből a kultuszminiszter által kiküldött bizottság előtt sikeresen levizsgálják, felmentik a katonai kötelezettség alól. Miután azonban törvény rendelkezésnek nem minden rabbi és rabbijelölt tett eleget, a minisztérium ismét kiküldött egy bizottságot, mely április 5-ét határozta meg utolsó terminusként a jelzett vizsgák letételére. Amennyiben a vizsga-köteles rabbi e vizsgán sem jelennének meg, úgy a hadügyminisztérium utasítani fogja a Cercul de Recrutare hivatalokat, hogy vonják vissza a már kibocsájtott felmentő okiratokat és azonnal tegyék meg az intézkedéseket az illető rabbiak behívására.

Lapunk érdeklődött ez ügyben illetékes helyen, ahol azt a felvilágosítást nyerte, hogy mindazok a rabbi és jelöltek, akik nem is tökéletesek a román nyelvben, utazzanak Bukarestbe személyesen, ahol illetékes helyen esetleg halasztást kaphatnak a vizsga későbbi letételére.

Erdélyből Wézel Albert tordai főrabbi, az orth. Központi Iroda elnöke lett delegálva a kormány részéről a vizsgáztató bizottságba.

HETI GLOSSZÁK

Az igazi románok

Az olvasó akármilyen hihetetlenül csóválja is a fejét: ilyenek is vannak. Igaz, nem nagyon sokan, de vannak. Igazi románok, akik mindent összevéve még állampolgárok is.

Ezt az alapjában véve egyszerű dolgot azért szükséges megjegyeznünk, mert eddig keveset hallottunk még erről. Tudtuk azt, hogy nem vagyunk mi, ti, ők — sőt még a volt régensláncs egyik tagja sem — állampolgárok és így természetesen igaz románok sem. Sőt azt is tudtuk, hogy nem sok jóreményünk van a jövőben sem az effélékre. De, hogy kik mégis az igaziak, erről hallgatott a krónika. Most azonban ezt is megtudtuk.

De ismerjük ezt részleteiben is meg. Miron Christea patriarcháról van szó, aki mellesleg szintén régense volt Romániának. Egy templomi beszéde során jelentette ki a patriárcha a következőket: „Nem tekinthetjük a görög-katolikus románokat igazi románoknak — mondotta — igazi románok kizárólag csak a román-orthodox egyházhoz tartozó hivek.”

Most tehát, amikor végre megtudtuk, hogy kik az igaziak, egyúttal azt is megtudtuk, hogy megnövekedtünk. Máról holnapra. Mert a görög-katolikus románok, nem igazi románok többé. Kivert ebek, mint amilyen jómagunk is lennénk. És ha már ők sem, akkor lehet-e nekünk is szavunk? Nekünk kisebbségeknek, akik még nem is vagyunk sem görögök, sem katolikusok?

Ezzel a nyilatkozattal úgy látjuk, lassu de egyenletes léptekkel távolodtunk ismét el az állampolgársági okirat délibábjától. És ha ezt az egyenletességet még tartjuk egy kicsit, akkor rövidesen már azoktól is megvonják a polgárjogot, akik eddig rendelkeztek vele. Mindenesetre üdvözljük Önöket görög-katolikus román polgárok soraink között...

Jorga megbotránczik

A hétfőn délelőtti kamara ülésén a bukaresti és jasi-i diákszavargások ügyéről tárgyalnak. A vita során többek között Jorga miniszterelnök a következőket jelentette ki: „A Jasiban történtek engem is megbotráncztattak. A nemzet elítéli a barbár templombolókat.”

Landau képviselő egy megjegyzést akart erre vonatkozólag tenni, azonban Jorga leintette: „Maradjon csak ülve. Maga minden ügybe beleavatkozik. Meg vannak az információim a maga jasi-i ténykedéséről is. Éjjel 11 órakor hívta fel telefonon a prefektust felvilágosításokért. Maga mindenütt ott van: A dnyeszteri eseményeknél, a bukaresti és jasi-i diákszavargásoknál, stb. Ki az a Landau? Milyen joggal avatkozik bele és vizsgálja felül a mi országunk viszonyait?!”

Jorga miniszterelnöknek megbotránczása teljes őszinteségből fakadt. Neki az természetellenes, hogy egy zsidó képviselő minden dologba „beleüsse az orrát.” Mi azonban tudjuk, hogy Landau képviselő helyesen van ott mindenütt. És jól esik látnunk, hogy a templomok megszenteltségét, a zsidóveréseket nem hagyja annyiba, hanem fáradhatatlanul megjelenik a Dnyeszternél, Jasiban, Bukarestben és minden helyen Romániában, ahol a zsidóságnak bántódása esik, hogy felülvizsgálja és tiltakozzon ellenük. Ő teljesíti a kötelességét és ha Jorga ur azt kérdezi, hogy „ki az a Landau?” akkor mi azt feleljük neki: „Landau egy megválasztott képviselője nemcsak a zsidóságnak, hanem az ország minden polgárának. Az alkotmány szerint mint parlamenti képviselőnek joga van az ország minden ügyébe beleszállani és feltárni az igazságot, még Jorga miniszterelnök ural szemben is.”

כשר של במח

fűszerárak legolcsóbb árban

Telefon:

Niszel és Faragó-cégnél

48.

Oradea, Zöldfa-utca 10. szerezhető be

Maxim Gorkij — Hitler antiszemizmusáról

Moszkva. — Az „Isvestija” és „Prawda” moszkvai napilapok az utóbbi hetek során nagy cikkekben foglalkoznak az európai helyzet mérlegelésével. Ennek kapcsán Maxim Gorkij a világhírű orosz író is megszólaltatott, ki többek között az antiszemizmusról a következőképpen nyilatkozott: — Az európai polgárság nem képes többé arra, hogy likvidálja azokat a problémákat, amelyek nap mint nap mind súlyosabban nehezdednek vállaira. Ennek a polgárságnak bűnös cinizmusa azonban hatálatlan. Mindent feláldoz, ha csak arról is van szó, hogy apró könnyítéseket ejtessen a helyzetén. Bűnbakkot keres és ezt a zsidó tömegekben leli fel, akiken irgalmatlanul kitombolja bűnös hajlamait. A legszebb példája ennek, a német hitlermozgalom, melynek egyik képviselője nyíltan kijelentette az elnök-választás alkalmával: „Ha Hitler hatalomra jut és a franciák német területeket akarnak megszállani, akkor minden zsidót ki fogunk pusztítani”. A nemzetiszocialista sajtó ezt még tovább vitte és megállapította, hogy ezt a pusztítást nem törvénytelenül, hanem legális módon viszik keresztül. A német polgárság tehát, ha érdekeinek védelméről van szó egy pillanatig sem habozik, hogy százezrek életét áldozza fel. De tévedés azt hinni, hogy ez a hitler-szellem csak a zsidóságot gyilkolná le. Mert ha érdekei úgy kívánják kipusztít mindenkit, aki utjában áll. Egy amerikai újságíró kérdést intézett többek között Gorkijhoz, hogy miért adja — olyan nagy és kimagasló szellem, mint ő — beleegyezését a templomok kisajátításához, ahol pedig a szeretetet és megértést hirdetik. Gorkij e kérdésre kijelentette, hogy a templomok sohasem szolgálták ez emberi szeretetet, hanem mindég a gyűlölködés és nemzeti üldözések szolgálatában állottak. Példa erre az inkvizíció történelme és a cári Oroszország sorozatos zsidó progromjai.

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld

posztóáruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Engross
Endetall

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni

Niemerover főrabbi szenátor beszéde a szenátusban

Március 26-án a szenátusban dr. Niemerover szenátor a jassi-i templombolás ügyében felszólalt és nyilatkozatot adott le a zsidóság nevében. Ebben a nyilatkozatban röviden ismételte a már általunk is közölt tényállást, amely szerint a Jassiban összerombolt templomban Tórákat szakítottak szét és szentségtelenítettek meg. Többek között ezt is mondta Niemerover: „Azok a tekercek a román állam alkotmányában is bevett vallásfelekezethek elismert zsidóságnak legszentebb érzelmeit sebeztek meg. Nem csak a zsidók érzelmeit sértette meg, hanem a románság legjobbjai és legelőkelőbbjei is tiltakoznak a barbarizmus eme megnyilvánulása ellen. Nemcsak mint fájdalomtól megtört zsidó, hanem mint zsidó polgár is, akinek a román állam jóhírveve sem közömbös, tiltakozom a megtörtént barbarizmus ellen, mely merénylet a román nép becsülete ellen is. Még ha a merénylőket meg is büntetik, a megtörténteket nem lehet meg nem történteknek tekinteni. Egyetlen vigasz talán az lehet, hogy eme ördögi tettel a román nemzet, a parlament és a kormány egyöntetűen elítéli és a zsidónép súlyos gyászában együttérzéssel osztozódik.”

Meghalt a lengyel rabbiszövetség elnöke

Varsóból jelentik: R. Jechezkel Lipschitz kalischi főrabbi a lengyel rabbiszövetség (Agudasz Horabónim) elnöke és a rabbikar egyik legnagyobb tekintélye 70 éves korában hirtelen elhunyt. A „Hamidros Vehamaásze” című öt kötetes Tóra-műve, mint különös homiletikai szónokot s nagy gaont tette ismertté. Sokat fáradozott zsidó klal-ügyekben. Az orosz éra alatt többször vezetett küldöttséget Pétervárra. Szavának döntő sulya volt és autoritása folytán a hatóságoknál nagy befolyásra tett szert. Temetésén több ezer főnyi közönség vett részt és számos rabbi mondott heszpedot fölötte. Az egész lengyel orthodoxia gyászolja. — תנצ"ה

— **Nagyarányu purimünnepélyek Tel-Avivban.** Tel-Aviv, a palesztinai karneválok Velencéje, az idén is tüneményes képet mutatott a purimi ünnepek alatt. Az uccákon 50—60 000 ember tolongott és a színek egész skálája képviselve volt a tarka és humoros felvonulásokon. A jelmezek és öltetek pompája kábitotta el az idegen vendégeket, kik maguk is kivették részüket a mulatságból. Kimagasló jelensége volt a purimi felvételnek az az élőkép, melynek címe „Ábrahámtól — Lord Passfieldig” volt. Jeruzsálemben már korántsem voltak olyan hangos és meleg ünnepek, csak a hagyományos jelmezes felvonulások történtek meg a jaffai uton, Jeruzsálemben nagyobb volt az áhítat, míg Tel-Avivban a jókedv.

Kisérelje meg szerencsáját egy állami osztálysorsjeggyel!

Főnyeremény 10.000.000 lei.

Egynyolcadsorsjegy 125 lei

Minden második sorsjegy nyer.

Biharmegyei és nagyváradi főelárusító:

Dácia Bank Rt. (Menetjegyiroda) Alapította Kiss Dávid

Évtizedeken keresztül bebizonyosodott az általunk kifizetett rengeteg és nagy nyeremény által, hogy

KISS SZERENCSEJE NAGY!!

A sorsjegyeket postán vagy utánvétellel is küldjük.

Keresse fel!!

még április 15-ike előtt, mert nem reklám, hanem valóság a

DEUTSCH

POSZTÓÁRUHÁZ

által rendezett t a v a s z i nagy

szövet-vásár,

ahol a vásárlóközönség által már jól ismert, csakis elsőrangú, jóminőségű szöveteket meglepő olcsó árban hoz forgalomba.

Legnagyobb választék!!

Férfi-divat öltönyszövetek minden színben, átmeneti-, felöltő- és kabátkelmékben, csikos és sport nadrágszövetekben, női kabát és kosztüm-anyagokban, billiárd- és más posztóáruban, reverenda- és egyenruha-anyagokban, fekete és kék árak garantált szintartók.

Világhírű angol-szövetgyárak készítményei, valamint

Scherg Vilmos és Társai Rt.

brassói posztó- és divatáru gyárak összes gyártmányai

Legolcsóbb árban.

Legnagyobb választékban.

Legmegbízhatóbb kiszolgálás.

Mindenki által ismert megbízható

DEUTSCH

posztóáruház

Str. A. Iancu (Kossuth-u.) 1.
Sas-palota.

Cégünk címére ügynöki!

Menorák Harang
Gyertyatartók, védjegy!
Ezüst serlegek,
Ezüst evőeszközök,
Templomi kegyeszerek,
bármily művészi kivitelben
legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„**Tacamul**“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Joszeif Cháim Sonnenfeld ז"ל Jeruzsálemi főrabbi, a világ ortho- doxiájának nagy vezére elhunyt

Az elmúlt héten rádió útján értesült az egész világ zsidósága arról a súlyos csapásról, amely a világ vallásos zsidóságát nagy vezérének, *Joszeif Cháim Sonnenfeld*, jeruzsálemi főrabbinak elhunytával érte. A „manhig hádor“, a nagy gáon nincs többé az élők között. Szombaton, Veadar 18 án költözött el rövid betegeskedés után, a világ orthodoxiájának vezére, az élők sorából. A Szentföldön hunyt el, amelyet 55 évi ott tartózkodása alatt soha nem hagyott el. Azt a helyet, amely jisujjának szentelte nagyszerű életét.

Rabbi Joszeif Cháim Sonnenfeld 1848-ban a szlovákiai Verbón született. Vallásos családból származott. Atyját 3 éves korában elvesztette és fiatalon maradt özvegy anyjának súlyos küzdelmeket kellett folytatni a létért, hogy gyermekeinek ellátásáról és neveltetéséről gondoskodhasson. A gyermek, Chaim Sonnenfeld hamar felütni és elméjével és nagy talmudtudásával, úgy, hogy ama kor egyik legnagyobb rabbi-korifeusának, *Rabbi Cháim Hirsch Mannheim* z. c. l. verbói jeschivája legkiválóbb tanítványa lett. 15 éves korában a pozsonyi jeschiva világhírű vezetőjének, a *Kszáv-Szófernek* z. c. l. kezei alá került. A jesiva legjobb tanítványa lett és csodás legendák keringtek tudásáról a sok száz tagot számláló jesivában. Nagyon szegény volt, sokat éhezett és nélkülözött, de ezek dacára éjjel-nappal szüntelenül tanult és szent életet folytatott. Egyik jószívű talmudista barátja, a későbbi hírneves, előbb bonyhádi, majd szatmári főrabbi, *Rabbi Jehuda Grünwald* z. c. l. elválaszthatatlan ragaszkodással segítette Cháim Sonnenfeldet életfenntartásának biztosításában. 18 éves volt midőn a Kszáv-Szófertól megkapta a morénut és ugyanakkor megnősült és elvette a kobersdorfi ismert cadiknak, Salzernek leányát. Egyidejűleg bevonult apósának házába, ahol kizárólagosan a tanulásnak szentelte minden idejét. Röviddel ezután az ottani rabbi, *Rabbi Ábrahám Zwebner* z. c. l. azzal az elhatározással

lávozott a Szentföldre, hogy onnan többé vissza nem tér.

A szent városban, Jeruzsálemben 55 évig élt a szent férfiú. Attól a vágytól és reménységtől üzött, hogy szülőföldjétől távol, az ősök földjén, a galuthban szenvedő népének megváltásáért és a vallásos jisuv megteremtésért küzdjön. Életének minden napját népének és vallásának szentelte. Végtelenül igénytelen volt. Minden nagyra-törés idegen volt előtte és a nyilvánosság előtt való szereplést a legmesszebbmenően igyekezett kerülni. Pénzvágyat nem ismert és határtalan volt szerénysége. Mélységes lemondással élte le napjait 4 méteres tanházában és csupán a Tóra tanulásnak, odaadó imájának szentelte életét. Szűk tanházából terjedt el híre az egész zsidó világban.

Az évek gondokkal, nélkülözésekkel és bánattal vonultak el fölötte és ő egyetlen örömét a Tóra tanainak tanulásában találta fel. Mint rabbi nem vett fizetést, hanem abból a járadékból élt, melyet fia jutott számára.

Mint a palesztinai vallásos zsidóság feje a zsidóság minden rétegében elvitázhatalan tekintélynek örvendett. 80 éves születésnapja alkalmából, 1928 november 19-én, megjelentek nála, a palesztinai kormányzóval az élén, annak tisztviselőikara, a jeruzsálemi alpolgármester, a csehszlo-

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinok, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

GROSZ DÁVID

szalmakalappgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rarez 35/37.
Mindenféle kalappártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 58

A SZEM TELHETETLENSÉGE

Afrikai chászid legenda

Jusszuf rabbi, a nagy kabbalista, éjszakán át buvázkodott a titokzatos tanok könyveiben s teste a sok virrasztástól már-már megrokkant és sorvadásnak indult. De ő lankadatlanul folytatta tanulmányait és egy éjszaka tanítványával, Lалуval nagyon sokáig eltöprengett a kabbala egyik sajátosságos, szomorú példázatán.

„Tégy a mérleg egyik serpenyőjébe egy emberi szemet s a másikba bármilyen súlyt! A szem, az emberi szem le nyomja a mérleget, minden sullyal felér, mindennel dacol, mindent felülmul, amit a másik mérlegbe rakhatsz...“

És a rabbi szólt:

— Ó, Uram, értem a példázatot! Az emberi szem a maga telhetetlenségében soha jól nem lakik, soha meg nem elégszik, mindig többet és többet akar. Ezt a vágyat, ezt a szomszúságot soha semmi ki nem oltja. Minden emberi szerv pótolható és helyettesíthető, csak a szem, a szem soha.

De aztán visszahajlott könyvei fölé és tovább olvasta:

„Hanem tégy egy pár porszem az emberi szemre s meglásd: nyomban elveszti ragyogását. És ha akkor bármily csekély súly lesz a másik serpenyőn: a szem mindennél könnyebbé válik, elveszti minden nehézségét. És ha minden súlyt leveszel a mérlegről, csupán az emberi szemet hagyod

rajta: hiába, a mérleg két karja egyesülni marad és üresen lebeg a levegőben, mert a szemnek, melyre pár porszem hullott, semmiféle sulya és ereje nincs többé...“

És a rabbi újra szólt:

— Ó, Uram, értem a példázatot! Milyen törekeny, gyöngé, mulandó az ember egész vágya, egész dicsősége! Az imént még nem tudott betelni az egész világgal, — de csak egy maroknyi por kell s vágyaiból, tüzeből nem marad semmi, semmi.

Lalu, a tanítvány ekkor halkán megszólalt:

— Ó, Mester, talán azt is jelentheti a példázat: csak szemvilágával él az ember igazán! Amíg látja a világot, az Úr teremtésének egész pompáját: addig egész ember s övé az élet koronája. De ha nem lát, ha megvakul: kialudt számára az egész világ s nem részese többé az Úr csodálatos művének.

S ekkor Jusszuf rabbi lehajtotta fejét és keservesen elkezdett zokogni.

Mert volt a rabbi életének egy mindennél nagyobb szomorúsága. Ifjú korában egyetlen szenvedély ejtette rabul: szerelmese volt az ég csillagainak s általuk, bennük akarta megoldani a lét minden titkát. Szerzett egy messzelátót, mellyel háza teraszáról éjszakán át mohón, rajongó lázzal vizsgálta az éji lámpások csodálatos útjait. Hasztalan kérlelték, hasztalan óvták, hasztalan fenyegették, hogy ember nem döngetheti büntetlenül az Örök Titok kapuit: Jusszuf rabja maradt szenvedélyének s mikor

Berendezés eladó

Megszünik a HÓFEHÉRKE Áruház

Szent László-tér, Sas-palota.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGE L A D Á S O N

szenzációs olcsó árakban kiárusítja teljes áruraktárát.

Eladásra kerülnek: Harisnyák, keztyűk, kötöttárúk, reformnadrágok, női- és férfi fehérművek, zsebkendők, nyakkendők, ernyők, Bébé-cikkek, ridikülök, csipkék, szallagok, mindenféle rövidárúk és rengeteg más cikk.

vakiai követ és más kiváló prominens vezetői az ottani közéletnek, hogy személyesen gratuláljanak neki. Midőn 20 évvel ezelőtt *Rabbi Meir Don Plotzki z. c. l.* a Szentföldről visszatért, már annak idején úgy nyilatkozott róla: „Felfogásom szerint Rabbi Cháim Sonnenfeld ennek a kornak legnagyobb cádikja”.

Mikor erőit fogytán érezte, szeretne volna betöltve látni rabbiszékét, s ezért hitközsége kezdeményezésére Duschinsky huszti főrabbihoz fordult. Erre vonatkozó tárgyalások nem fejeződtek még be, a huszti főrabbi épen most időzött egy nagyobb társasággal Palesztinában s megismétlődött a munkácsi főrabbi esete Alfandari szefárd chachammal. A szentéletű chacham meglátogatására indult a munkácsi főrabbi s ottidőzése alatt hunyt el a cadik és az előbbi résztvehetet a végtisztességén. A huszti főrabbi is az utolsó ura kísérhette azt a férfiut, aki az ő kezére akarta bízni a szentföldi orthodoxiát, amelynek történetében örök s áldásos emléket biztosított magának Rabbi J. Cháim Sonnenfeld.

Március 27-én kísérték Rabbi J. Cháim Sonnenfeldet utolsó útjára. Koporsója után a gyászolók tízezrei haladtak. Palesztina minden részéből a zsidóság képviseltette magát és az országban tartózkodó turisták ezrei is résztvettek a temetésén. Ott volt Palesztina főkormányzója a kormányzóság ísztviseelőkarával, Jeruzsálem városának vezetősége és kerületi kormányzósága is a gyászolók között volt. A gyászháznál a többi nagy zsidó testületek képviselőit kivül ott lehetett látni a Jewish Agency és a Waad Leumi képviselőit is. A nyitott sírnál a nagy rabbik egész sorozata tartott

gyászbeszédeket, közöttük a huszti rabbi, *G. Duschinsky*, ki még mindig Palesztinában tartózkodott, továbbá a legkiválóbb szefárd rabbik, *Rabbi Joszef Léwi, Melcer* és *Epstein* rabbik. Összesen 48 rabbi

mondott koporsójánál gyászbeszédet. Adja az Örökkévaló, hogy Izrael népe pótolhassa ama súlyos veszteséget, mely a zsidóságot Rabbi Joszef Cháim Sonnenfeld elvesztésével érte תנצ"ה

Harc a vasárnapi munkaszünet körül Lengyelországban

Varsó. Az elmúlt héten a kereskedelmi minisztérium palotájában konferenciára gyűltek egybe a lengyel kereskedők, amelyen maga a miniszter is résztvett. A konferenciának a célja az volt, hogy megállapítsák azokat a módokat, amelyek könnyebbé tehetnék a lengyel kereskedelmi életet és a kereskedők anyagi helyzetén is segíthetne. A zsidóság képviselőiben Ignác Jäger kifejtette, hogy a zsidó kereskedők számára tarthatatlanabbé a vasár- és ünnepnap szigorított munkaszüneti törvény betartása, mert így két és fél napot kénytelenek hetenként ünnepelni. Rámutatott továbbá azon szomorú körülményekre, amelyek amugy is elviselhetetlenné teszik a zsidó kereskedők létfenntartását. Amíg a zsidó kereskedők alig négy és fél napot

tarthaják nyitva üzleteiket — mondotta Jäger — adig az állam nem követelheti, hogy az egész hétért megfizessék adóikat. A konferencia, mely meg akarja találni a kereskedelmi élet felfokozásának módját, állást kell foglaljon a vasárnapi munkaszüneti törvény módosítása mellett olyformán, hogy minden ünnepnapon 7—10-ig és délután 3—6-ig nyitva tarthassanak a zsidó kereskedők. A zsidó kereskedők memorandum élénk feltűnést keltett és a poseni kereskedelmi kamara igazgatója, dr. Szikorszki ugyancsak memorandumot terjesztett a konferencia elé, amelyben a kereskedők nevében a vasárnapi munkaszüneti törvény módosításával szemben.

Óriási árleszállítás mellett tavaszi ruhák, kabátok tisztítása és festése megkezdődött

VÉGH-nél

BÉMER-TÉR 2.

Telefon 2-17.

LILIAM-U. 5.

már szemei annyira meggyengültek, hogy nappal alig látott, éjszakáit még akkor is a csillagok társaságában töltötte. Azután egyszer úgy rémlett, a csillagok hirül adták neki, amiért éveken át hiába imádkozott: az Ur megáldja frigyét és gyermeke születik. Ó, milyen földöntúli boldogság volt, mikor Mirjam, a rabbi felesége, új életet érzett csirázni szíve alatt! De jaj, minden öröme gyászra kell fordulnia: Mima, a rabbiék gyönyörű leánykája vakon született. Milyen hónapok voltak azok, milyen évek, amikor Jusszuf és Mirjam szívdobogva lesték, hátha látni fog, Uram Isten, hátha látni fog! hátha csoda történik, hátha addig erőlködik, addig mereszgeti szegényke azt a nagy, gyönyörű, halott szemét, amíg egyszer... Nézd csak, mintha most megrebent volna a világosságra! Nézd csak, mintha most nézne, most látna! mintha most... vagy talán nem most, de majd egyszer...

De nem, nem, minden hiába volt, minden reménykedés hiu és hasztalan, hiába áltatták magukat csalóka bizakodással. Azután lassanként elmaradt a remény és bizakodás s vele lassanként elsorvad a szegény, sokat szenvedett Mirjam is; a rabbi egyedül maradt vak leánykájával.

Mima pedig felnőtt s lett belőle varázslatos virágzásu, álmodozó keleti szépség, kifejezhetetlen vágygal s kifejezhetetlen bánattal gyönyörű arcán. Együtt tanult társnőivel s csodálatosan nagy tudást is szerzett; jártassá lett a szent Tanban és szombatoként senki sem imádkozott oly csengő

hangon és olyan áhitatos bensőséggel, mint ő. Csak azok a nagyon szörnyű kérdései ne lettek volna, melyekkel atyját halálra szomorította.

Sokszor, ha tavaszodott, ott ültek Jusszuf rabbiával a házuk terraszán, boldog, meghitt kettesben és élvezték a nap melegét. És Mima ilyenkor mindig megkérdezte:

— Mondd, apácskám, milyen a nap, amely ilyen boldog meleget áraszt rám? Ragyogó, mondd, tüzes? De mi az a ragyogás és mi a tűz? Mondd, hát azt én már nem fogom megtudni soha?

És az apa hallgatott és lecsügesztette fejét. Vagy azt kérdezte tőle Mima:

— Mondd, apácskám, milyen vagy te? Sokszor úgy képzelek, hogy nagy vagy, kemény, hatalmas és a szemedből sötét sugarak áradnak. De sokszor azt hiszem, gyengéd vagy, lágyvonásu és kékszemű, — vagy nem, nem tudom, hogyan nevezzem, amit gondolok... Amiről azt mondtad: kék, olyannak képzelem, mint erdőket. De az erdőkről egyszer azt mondtad, hogy más a színük... Milyenek azok és milyen a tenger? nem tudod nekem elmondani? — Ó, ha tudnád, nem is az fáj nekem a legjobban, hogy nem tudsz nekem mindent elmagyarázni. Hanem, hogy én maradok így örökre magamban, mert nem tudom elmondani, amit gondolok... mert a szónak, amíg eljut hozzád, más, idegen értelmé támad s ezért azt hiszem, nem ért meg soha senki és én mindig és mindenütt egyedül maradok... Ó, apám, aki olyan bölcs vagy, aki a Teremtés titkainak mélyére hatoltál: taníts meg engem szem nélkül látni!

És Jusszuf rabbinak ilyenkor nem volt szabad sirni; csak amikor magára maradt, akkor roskadt össze a fájdalomtól, akkor borult zokogva a könyveire, akkor lépeldődött, akkor lázongott:

— Ó, Uram, hát igazán az én szemeim egykori vakmerőségéért kell bünhődnie az ő szemeknek? Hát azért, mert én be akartam hatolni a teremtés titkaiba, azért maradt a mindenség ő előtte örökre bezárva? Hát nincs egyetlen mód sem, hogy a vak szemek egyszer látókká váljanak? S nem lehet, hogy megtanithassam: hogyan láthat az ember szem nélkül is?

Sokat bőjtölt, sokat sanyargatta magát, s azon a töprengő éjszakán, mikor tanítványával a szent könyveket bujták: úgy rémlett, elébe dobban a végső, szomorú válasz.

— A szem mely az egész világgal felér... a szem, melynek ereje, ha pár porszem hull reá, örökre meglörik... Ó, Uram, értem a példázatot: az a pár porszem, az a mindenképpen betakaró rög kell hozzá, hogy a vak szemek is látókká váljanak és meglássák az Ur tulvilági fényességét...

S azon az éjszakán sokáig leborulva sirt. De másnap így szólott Mímához:

— Leánykám, az Ur végzése kifürkészhetetlen s az és erőm gyenge. A te két szemednek Isten talán nem adja meg soha a külső világ fényességét. De jöjj, próbáljuk az ő örök világosságát megtalálni odabent, saját lelkünkben: és a fény, mely életeredentul belülről megvilágítja, az ő legnagyobb, legszentebb fénye lesz...

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Nisan 2, április 8.
Szombat, Nisan 3, április 9.
Heti szidra: חזריע
Heti háftóra: ואיש בא

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.45
gyertyagyújtás 6.55
Istentisztelet kezdete 7.00
Szombat befejezése 7.50

— *Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.*

Negyedmillió leit oszt szét peszachi segélyképpen a nagyváradai orth. hitközség

A nagyváradai orth. hitközség mindenkor előljárt abban, hogy konszolidált helyzete mellett, amelyet ma fenntartani csaknem a lehetetlenséggel határos, eleget tegyen mindenben tradicionális kötelezettségeinek. Amikor arról a sajnálatos tényről kell írjunk, hogy a hitközségi tagok tulnyomó része nem fizet adót, a legnehezebb feladatok elé állítják ezzel a vezetőséget akkor, amikor dacára a labilis bevételi előirányzatnak kötelezettségeit mégis mindenben teljesíti. Fizeti alkalmazottait, fenntartja összes kulturális, jóléti és szociális intézményeit, sulyos százezreket ad ki az előirányzott szubvenciókra és amellet azok a hitelforrások is eldugultak előtte, amelyet átmenetileg igénybevehetett évtizedeken keresztül.

Aktuálitást az ad e soroknak, hogy peszach előtt vagyunk, amikor kettősen sulyos feladatok előtt áll minden zsidó hitközség. A peszach mindenkor fokozott megterhelést jelentett a magánháztartásoknak és mert a husvéti tradicionális ételek, fűszerek és egyébek beszerzése a mai viszonyok között a leszegényedett zsidóságot nagyon nehéz feladat elé állítja, a nagyváradai hitközség is nagyon érzi, hogy a sok száz szegény család mellé kell álljon. Szerencsére az előrelátó pénzügyi politika lehetővé teszi, hogy az idei pászka arányitva az ország többi hitközségeinek áraihoz olcsónak mondható. 26 leibe kerül kilója a kitünő gépi pászkának, amely természetesen a hitközség vallási nivójának megfelelően a legszigorubb

vallási igényeket is tökéletesen kielégíti. Sikerkült ezenkívül a megfelelő rendszerrel: cca. 250.000 leit alóirányozni arra, hogy az ugynevezett kimche de piszche köteletségének eleget tegyen. Ugy gondoljuk, ez a feladat minden egyes nagyobb hitközségnek Erdélyben sulyos gondot okoz, de a nagyváradai példa bizonyítja, hogy szeretettel, előrelátással és józan pénzügyi politikával ily horribilis összeget, mint a fenti, mégis sikerülhet a zsidó közjótékonyosság szolgálatába állítani.

Nem hagyhatjuk említellenül a hitközség vezetőségének azt az elhatározását sem, mely a tehetősebb hitközségi tagok áldozatkészségére apellál. Ezt a negyedmilliót igen nehéz ily aránylag olcsó pászkaár mellett előteremteni, épen ezért arra az elhatározásra jutott a hitközség, hogy a jobbmodu tagok áldozatkészségét veszi igénybe, hogy a rendkívüli helyzet teremtette sulyos feladat és köteletséget minnél intenzívebben teljesíthesse.

A hitközség vezetősége úgy képzeli ezt el, hogy a hitközség tehetősebb tagjai nem veszik igénybe azt a kedvezményt, amely az egységesen megállapított olcsó pászkaárban rejlik, (mely azok teherbíróképességéhez igazódott, akik nem szorulnak ugyan a közjótékonyosság támaszára, de szintén elszegényedtek) hanem a pászka vásárlással egyidejűleg vagyoni viszonyainak megfelelően, kimche de piszche címen egy nagyobb összeget fizetnek le a hitközségi pénztárnál.

Reméljük, hogy a hitközség eme kérelme megértéssel fog találkozni a hitközség módosabb tagjainál és megértik a nehéz idők szavát, hogy a zsidó nyomor enyhítésének kötelezettsége egyedül rájuk hárul.

„Kol dichfin jészé vejéchal“, mindenki, aki éhes jöjjön és egyék, így írja elő nekünk a mi évezredes tradíciónk és valóban nem szabad megengedje egyetlen zsidó sem, hogy legalább nyolc napon át ne gondoskodjék arról, hogy minden zsidó testvérünk asztala terített legyen és mellöle jóllakottan álljon fel.

— **Adakozás.** Az oradeai Árvagondozó tanoncolthon és az orth. izr. hitközség árvaháza részére az alant irottak adakoztak: Dr Vass Izsóné, N. N., Silbermann Józsefné, özv. Klein Sámuelné, Kesztenbaum Zoltánné, Kesztenbaum Miksáné, Grün Samuné, Rosinger Miklós és Sándor 100—100 lei, Diósi Lajosné, K. S. (Püspöki) 200—200 lei és Berkovits Jenőné 50 lei. Természetben adakoztak: Grünbaum Vilmosné, Grünberger Ignácné, Spitz Sándorné, Lőrincz Mórné, Silbermann Andorné, Klein Vilmosné, Zavislag Adolf, Darvasi Lajosné, Guttman Sándorné, Blum Mózesné, Stein Bernát, dr Fried Józsefné, Stern Józsefné (Vécsey-ucca), Radó Menyhértne, Weimann Béláné, dr Markovits Ignácné, Borgida Józsefné, Grünstein Bernátné, Kohn Dávid (bőr. ker.), dr Steiner Sándorné, dr Kenéz Lajosné, Farkas Ferencné, Rippner Vilmosné, Kormos Ferencné, Leitner Sándorné, Leitner Nárdorné, dr Popper Ákosné, Epstein Samuné és Eisner József. A jószívű adakozóknak a vezetőség leghalásbabb köszönetét fejezi ki.

— **Uj Tóra-centrum Litvániában.** Riga. Litvánia, mely a háboru előtt egyik jelentős központja volt a vallásos zsidó életnek, most ismét uj Tóra-központtal gazdagodott. Dwinskben, a talmudvilág egyik kimagasló szellemi vezetője, Rabbi Josef Rosen egy jeschivát alapított. A jeschiva többsége Oroszországból kivándorolt talmudistákból tevődik össze, kik eddig Lengyelországban éltek, de nem kapták meg az állampolgársági jogot és ezért most Litvániában telepednek le. A jeschiva támogatását dr Bernhard Kahn, a Joint képviselője is megígérte és egy németországi segélyszervezet is hozzájárul. Rabbi Josef Rosen személyére való tekintettel a jeschiva máris nagy érdeklődésnek örvend és sokan jelentették be a részvételüket. Az intézetet a kultuszminiszter engedélyezte és megadta számára a működési jogot.

— **A felekezetenélküliek száma Palesztinában.** Jeruzsálem. Mint ismeretes, a legutóbbi népszámlálás alkalmával élénk feltűnést keltett, hogy a szentföldön több mint 10.000 személy irta be a vallási rubrikába, hogy felekezetenélküli. Cionista körök kutatásokat végeztek ez irányban és közbenjárásukra a népszámlálási hivatal is megindította a vizsgálatot. A kutatások során valóban kiderült, hogy a kimutatott 10 000 felekezetenélküli között mindössze 8000 tévedés történt és csak 2000 személyt sikerült megállapítani a felekezetenélküliséget. Minthogy a téves statisztika került már eddig a nyilvánosságra, a cionisták kérték a hivatalt, hogy nyilvánosan tegye közzé az új adatokat is.

— **Ismét sulyos összeecsapás történt az arabok és zsidók között.** Március 28-án sulyos kimenetelű összeecsapás történt ismét az arab és zsidó földművelők között az Emek Jeszeel völgyében. A konfliktusnak 3 sulyosan sérült zsidó áldozata van, azonkívül 12 arabot és 3 zsidó földmunkást, akik résztvettek az összeecsapásban, a rendőrség letartóztatott. A sulyos konfliktust az idézte elő, hogy a haifai kerület kormányzósága a Kuskus-Tabun földek közelében az arab földműveseknek egy nagyobb kiterjedésű földet ígért, azonban ugyanezt a földet odaigérte a zsidó földművelőknek is, akik már meg is kezdték raita a tavaszi munkát. Az arab földművelők ekkor jelentek meg csapatosan és elfoglalták a már részben megművelt földet. A haifai iroda a konfliktus kapcsán azt a kijelentést tette, hogy ő olyan rendelkezést adott ki, miszerint az iroda számára mind egy akár arabok, akár zsidók művelik meg a földeket, így teljesen elhárítja magától a konfliktus előidézésének okát. A rendőrség a letartóztatott zsidó és arab munkásokat még előállításuk napján szabadlábra helyezte megfelelő kaució ellenében.

— **Ischiásnál egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűviz, reggel éhgyomorra véve, előmozdítja a gyomor és belek működését s könnyű székleletet biztosít.** Orvosi tapasztalatok dicsérik a Ferenc József viz azon kitünő hatását, amelyet vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajoknál is kifejti. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

דיע קענוצייכן פיר קאפפע צוואטן כשר של פסח

וונד דער הכשר שליטן מיט זייערע פערזעהען דער נאמען פון אן און דיע קאפפע מיטעלע אלס שוטצמארקען. ביים איינקויף איינער שאכטל

פסח קאפפע צוואטן

פערלאנגען זייע שטעטע אויסדריקליך: פראנקקמיט דער קאפפע מיטעלע לויט הכשר זר. ערוויירדען דעם הערן אבעראבינער מאיר שפיטין אויס ביסטריץ דען דיע פאבריק שטעטע אונטער ויינער אבעראויפויכט אונד אונטער שטעטע דייגער קאנטראללע פון זר. ערוויירדען ערנאנטען פראמען יודישן אויפזעהערן זא דאס זעמטליכע ערצייגניסע גארנאטירט פערלעסליך

כשר

וונד און אהנע בעדענקען גענואסן ווערדען קענען.

Scherg Vilmos és Társai R-T.
brassói posztó- és divatárugyarak
összes gyártmányai legolcsóbb árban
Deutsch Posztóáruház
raktárában, Str. A. Iancu (Kossuth-u.) 1.
Sas-palota, szerezhető be.

Megérkeztek
a legújabb modellű női kalapok a
REGIN
KALAPSZALONBA,
Bazár-épület (Jáport cukrászdá mellett.)

25 Lei férfi, vagy nőiruha szakszerű vasalása
Biró szabóságában Str. Miron Pompiliu (Alapi-u.) 2.

Megnyílt!

Megnyílt!

NIMBERGER ERNŐ

cipőkülönlegességek áruháza.

A „Carmen“-cipők

kizárólagos egyedárusítása!

CLUJ, Piața Unirii 28. (Hotel Centrala épület)

Goethe és a zsidóság

Az elmúlt napokban ünnepelte a világ kultúrközvéleménye a német költő-géniusz, Goethe halálának 100 éves évfordulóját, Március 22-én hunyta le örök álomra fejét az ember, de a 100 éves távlat, az események évszázados futása dacára a költő még ma is él.

És amidőn mi is megemlékezünk erről az évfordulóról, tesszük ezt azért, hogy megvizsgáljuk a költő viszonyát a zsidósághoz és néhány konturral megrajzoljuk azt az ellentétet, amely a mai Németország és legnagyobb költője, Goethe szelleme között fennáll.

Goethe már kora ifjúságában élénk érdeklődést tanúsított a zsidók kultúrája iránt és tanító-mesterétől héber nyelvkurzust vett, hogy a Bibliát, amelyből a kultúrvilág erkölcsi ideálja származik, eredetijében tanulmányozhassa. A zsidóság erkölcsi

Divatos cipő

fundamentumát igen magasra értékelte és kutatásai során sokszor felcsillantak a szeméi, amikor egy-egy antik héberkéziratra lett.

Több alkotásában megörökítette a zsidó kérdésről való felfogását és klasszikus módon sorakoztatja fel a „Jahrmarktsfest zu Plundersweilern“ című zsidóárgyú játékában az antiszemizmus elleni érveit.

Goethe volt az örök ember és az örök költő, aki mindenkit megértett. Akinek minden nép, nemzet és ember fájdalma — fájt. És Goethe, ha látta azt a kegyetlen mephisztói játékot, amit a német nép nagy hányada ma egymás között és egymás ellen véghez visz, maga lenne, aki megírná saját népe ellen a vádiratot.

Goethe ma alszik. A nép ünnepe, Goethe nagy szellemét ünnepli, de nem Goethe szellemében. Mert a gyilkos harc egy pillanatig sem áll, a harc nem alszik.

Mi zsidók is meleg szimpátiával hajtjuk meg művésze előtt elismerésünket, mert Goethe ugyan-csak elismerte azokat az értékeket, amelyet mint vallás és mint nép adtunk a kultúrvilágnak. Goethének számos műve jelent már meg héber fordításban.

— **Zsidók a lengyel állam szolgálatában.** Varsó. A Zsidó Tudományos Intézet havi folyóirata statisztikát közöl a zsidó tisztviselők számarányáról az állami hivatalokban. Így megtudjuk, hogy 3682 fő tisztviselő között mindössze 40 zsidó akad (1 százalék). Továbbá 115.288 városi hivatalnok közül 3072 (2 százalék) a zsidó tisztviselő. Mindent összevéve Lengyelországban összesen 3142 zsidó hivatalnok van állami hivatalokban, ami 1,6%-át teszi az egész tisztviselői karnak. A zsidó hivatalnokok többsége azonban még így is tanerőkből áll. Ugyanis 3142 zsidó tisztviselőből 2108 tanítói tiszteletet tölt be. Természetesen így önként következik, hogy a legtöbb központi hivatalban egyáltalán nincsenek zsidók. Ugyancsak minimális az állami üzemekben foglalkoztatott zsidó munkások száma. Így például előáll az a groteszk eset hogy 3442 erdőipari munkás között mindössze egyetlen zsidó munkás van. Általában az összes állami hivatalokban, üzemekben a zsidó tisztviselők és munkások száma nem haladja túl az 1,5%-ot, annak dacára, hogy a lengyel zsidóság 3.000.000-ós arányszáma az összlakosság 10%-át teszik.

— Ha a »Népünket« olvasod, jusson eszedbe az előfizetési díjat is beküldeni. Szerezz új előfizetőt!

— **Az adóvégrehajtótól való félelmében három aranygyűrűt nyelt le.** Huszról jelentik, hogy Szalits községben rendkívüli módon igyekezett egy zsidó leány az adóvégrehajtó foglalása előtt három aranygyűrűjét elrejtetni. A végrehajló adóhátralék behajtása céljából alaposan körülnézett a lakásban, hogy az adósnak milyen ingóságát foglalhassa le. Az adós leányának az ujján három aranygyűrű volt és attól való félelmében, hogy az a végrehajlónak meg fog tetszeni, nagy izgalomban lenyelte a három gyűrűt, azzal a kijelentéssel, hogy kettőjük közül az egyik se legyen. A gyűrűk azonban nyelés közben belsősérüléseket okoztak, úgy, hogy orvost kellett hívni, ki nehezen tudta a leányt az életnek megmenteni.

— **50 éves agglegény ügyvéd,** feltétlen tisztességes és valóságos 30 éven felüli leányt hozománnyal nőül venne. Megkeresések „ügyvéd“ jelige alatt a kiadóhivatalba intézendők.

— **Emelkedik a zsidó földművelők száma Amerikában.** New-York. A Zsidó Mezőgazdasági Társaság az elmúlt napokban hozta nyilvánosságra az északamerikai zsidó mezőgazdák számát, amely meghaladja a

Olcsó cipő csak

100.000-et. A kibocsájtott statisztika szerint 32 évvel ezelőtt mindössze 1000 zsidó foglalkozott mezőgazdasággal, úgy hogy az eltelt 3 évtized alatt szaporosan növekedett a zsidó mezőgazdák száma. A zsidó mezőgazdák szövetsége fejlett kiterjedésű bankügyletekkel is foglalkozik és a kötelékébe tartozó farmereket kölcsönök útján segíti a földjeik fejlesztésében. Az elmúlt évben 10.288 mezőgazdának nyújtottak kölcsönt, összesen 7 millió dollár értékben. Newyork közelében a társaság mintagazdaságokat rendezett be, amelyek a legszebb eredménnyel dolgoznak. A zsidó mezőgazdák lapjuk is van, amely a „Jewish Farmer“ címmel jelenik meg. Egyedüli mezőgazdasági lapja ez Amerikának, melynek a jidisch a hivatalos nyelve. Az elmúlt évben a mezőgazdák képviselői irodája 17.284 zsidó fiatalembert helyezett ki a farmokra.

— **Egy 11 éves zsidó gyermek véletlenségből lelőtte az anyját.** A szlovákiai Szvaliver városkában az elmúlt szerdán rémes tett történt. Egy 11 éves fiucska álmából felébredve, a tőle nem messze fekvő föltöltött revolverrel játszózni kezdett. A revolver elsült és a közelben levő anyját találta, akinek a két fülén keresztül hatolt a gyilkos golyó. A szerencsétlenül járt anyát azonnal beszálították a munkácsi közkórházba és remélik, hogy sikerülni fog megtartani az életnek.

„DELTA“ Gyertya- és Vegyészetiigár DEJ.

Készít mindenféle gyertyát, továbbá garantált 24 óráig égő mécesest, szagtalan razol borotválóport a legolcsóbb árban!!!
Kérjen árajánlatokat!!!

— **Freund Cháim központi irodai alelnök gyásza.** Szatmárról jelentik: Közbecsülésben álló tekintélyes családot ért sulyos csapás a napokban, Freund Cháim szatmári textilnagykereskedőt és családját érte a gyász Izsák fiának tragikus elhunytával. Freund Izsák 40 éves volt és gyomormérgezésben halt meg alig néhány napi szenvedés után. Az elhunyt, a család tradícióhoz híven szigorúan vallásos életet folytatott, vallási és jótékony intézmények támogatásában hathatósan kivette részét. A gyászborult család iránt Erdélyszerte mély a részvét, tekintettel Freund Chaim személyére is, akit nemrégiben választottak meg központi irodai alelnöknek.

— **Az uioarai Brith Trumpeldor** műsoros purinestélye szombaton este zajlott le nagy érdeklődés mellett. A műsor a Hatikvával nyílt meg. Solomon Ernő prologja után több egyfelvonásos vígjátékok következtek. Játékukkal és előadásukkal kiültek: Heinrich Rózsika, Glück Margitka, Glück Ilonka, Mihály József, Léb Jenő, Károly Kornél, Schwartz Sándor, Hirsch József, Goldenfeld Lulu és Schwartz Magdusnak sokat tapsolt a közönség. Az estély slágere egy fátolytánc volt, melyet Hinteráner Baba nagy hozzáértéssel tanított be és azt Nemes Adélka, Hunwald Évlke, Léb Adriana és Schwartz Magdus nagy si-

Roth-nál Zöldfa-uccán

kerrel táncolták. A közönség többször is kitapsolta a kis leánykákat bájos táncaikért. A konferanszé szerepét Menyász Károly látta el nagy hozzáértéssel. Az est sikeréért Menyász Károlyt, Mihály Józsefet, Heinrich Samut és Mihály Miklóst illeti elismerés.

Orth. kóser**של פסח csokoládé**

a besztercei orth. központi iroda, valamint a szatmári orth. rabbinátus felügyelete mellett és herchserjével készült.

Az orth. központi iroda főrabbi-tanácsának ועד הרבנים 365—932. szám alatt hozott határozata értelmében husvétra csakis kizárólag az általunk gyártott csokoládé fogyasztása engedélyeztetett.

Kapható: **főzőcsokoládé, csemege csokoládé, tejcsokoládé** elsőrangú kivitelben, kiváló minőségben és izléses csomagolásban

Reiter Béla és Fia

Cukorka- és csokoládégyár, Satumare.

Megkezdődött az olcsó elárusítás a

LONDON KÖTŐDE

uj helyiségében

Sas-palota Kossuth-u. 1. (volt SONNENFELD-játéküzlet helyén.)

— Boris Schatz meghalt. Az elmúlt héten Newyorkban meghalt Boris Schatz, a kiváló szobrász, a jeruzsálemi Becáel zsidó iparművészeti iskola igazgatója. A 66 éves korában elhunyt nagyevű zsidó művész értékes munkásságot fejtett ki a zsidó reneszánsz szolgálatában. 1866-ban született Kovnóban. 1890-től 96-ig Párizsban élt mint a nagy zsidó szobrász, Antokolsky tanítványa. Már itt jó névre tett szert, úgyhogy nemsokára Szófiába hívták meg, ahol a királyi család udvari szobrásza lett. Számos szöfiai emlékmű az alkotása, Részt vett a bolgár akadémia alapításában is. A cionista mozgalom megindulásakor csatlakozott Herzl Tivadarhoz és állandóan propagálta a zsidó művészet ápolására létesítendő főiskolát. 1906-ban a terv megvalósítása céljából Jeruzsálembé költözik, ahol megteremtí a Becáel muzeumot. Egymaga teremtette elő az iskola létesítéséhez és fenntartásához szükséges pénzeket és fáradhatatlanul dolgozott az iskola felvirágoztatásán. Az utóbbi hónapokban az iskola válságba került, úgy hogy átmenetileg be kellett azt zárni és Boris Schatz Amerikába indult, hogy ott újabb propagandával megteremtse az iskola megnyitására szükséges összegeket. Az ut, a nehéz munka, megviselték amugy is elaggott testét és Newyorkban megbetegedett, ahol néhány napi szenvedés után elhunyt. Leghíresebb alkotása a Makabi szobra. A világ zsidósága mélyeséges fájdalommal vett tudomást a nagy zsidó művész haláláról. Temetéséről intézkedés még nem történt. Előreláthatólag Jeruzsálembé fogják szállítani holttestét.

— Az orsovai izr. hitközség és Wizo-csoport purimünnepe szombat este zajlott le a Kaszinó nagytermében. A megnyitót Vas Andor főállatorvos tartotta lebilincselően. Dr. Mics Krebs Dorá a Wizo munkáját ismertette nagy felkészültséggel. Ricsér Vilmos keresk. isk. tanuló a purimot méltalta. A „Mai gyerekek”-ben Reicher Miri és Vas Pali arattak megérdemelt sikert. Fischer Ernő Patai egyik gyönyörű versét szavallta. Ábrahám Bözsi és Kollerevski Eszti egy román és egy angol táncot mutattak be sok jó szándékkal. Reicher Kati, akivel két ízben is találkoztunk a szinpadon, a szépséges Eszter királynőt juttatta eszünkbe. Vas Andorné egy magyar és német verset szavallt. A Vasné szavaló tehetsége messze kimagaslik a kisvárosi műsor-számok keretéből. A „Kohn ur” egytelvonásos sok derűs perccel kellett. Szereplői: Spiller Baba, Fischer Ernő, Korach Karcsi, Kos Imre és Marlon Laci feladatuk magasztalán álltak. Spiller Baba szellemsen, humorosan, bájos közvetlenséggel konferált. Reicher Márkusné, a Wizo elnöknője, sokat fáradozott az est sikere érdekében. Reicher Márkus, a hitközség titkára, emberfeletti munkát végzett az est megrendezése körül. A betanítás és rendezés nehéz munkáját Vas Andorné és Löwenkopf Kálmán rabbi végezték.

— Az aradi orth. Chevra Kadischa közgyűlésén Liphovics Gyula elnöki megnyitójában vázolta az egyesület nemes hivatását. Finkelstein József alelnök frappáns felszólalásában felhívta az új hitközségi tagokat a Szentegyletbe való belépésre, aminek hatása alatt mintegy 20 tag jelentkezett. Utána Schreiber Joáchim főrabbi magasztalt a heszpedje következett. Este a „chevra szüden” az alelnök felkérésére az éppen ott időző hires chrzanovi magid: R. Mordche Ackermann is részt vett, aki több óras szellemes kabalisztikus divré lórával gyönyörködtette a jelenlevőket. Többek között cífalta a nagy szanzi cadik egy mondását, mely szerint ő már 40 év előtt közölte hibeivel, hogy Aradon alakulni fog egy orth. hitközség, ahol a talmudtórában 100 gyermek fogja tanulni a „tone rabonont”.

Tulhalmozott raktár miatt
mélyen leszállított árak

Hackmayer uri szabónál

— A szigeti főrabbi menyegzője Ujfehértón. Máramarosziget. A fiatalon özvegyé lett Teitelbam Zalmen Léb, 22 éves máramaroszigeti főrabbi az elmúlt pénteken Ujfehértón nőül vette unokahugát, aki R. Sólajm Eliezer Halberstamnek, a híres sandeci cadik egyetlen élő fiának unokája, illetve R. Zische Halberstam leánya. A „rebisch”-lakodalom már csütörtökön nagy életiséget hozott a kis városkába. Egész nap hozták a vendégeket a fogatok, amelyeket a szomszéd birtokosok felekezett külömbség nélkül rendelkezésére bocsátottak e célra. Pénteken délután 3 órakor volt a chó-zon fogadtatása (kabolasz pónim), amelynél mindenki ott akart lenni, részesülni akarván az áldásból, amelyet az ünnepélyes órában az elhunyt ősbőre való emlékezés áraszt. Megjelentek: a völegény s a menyasszony közös nagyapja R. Sólajm Eliezer, fiai: R. Zischó és R. Chájim (Sátmár), a nyirbátori főrabbi (a menyasszony nagyapja) az ő három vejével, több környékbeli rabbi stb. Miután a roppant nagy tömeg elhelyezkedett, a nyirbátori főrabbi rendkívüli meghatottságot kelve felolvasta a házassági megegyezést (tenóim), utána elvonultak a menyegzői házhoz, ahol a két nagyapa végezte az esketési szertartást. Az új párt ezek után egy dalárda vidám éneke kísérte haza. Pénteken este ima után 12 asztalnál volt terítve. Szombaton délelőtt a templomban a szatmári főrabbi két óra hosszat tartó lebilincselő dródot mondott. Szombat este nagy melave malke folyt le, de tulajdonképeni lakodalom vasárnap este volt, mely reggelig tartott s a nagyszámu rabbi divré lóráján kívül 3 marselik mulattatta zenekísérettel a násznépet. Vasárnap Brody, a nagykállói s a beregkaszonyi főrabbi jelentek meg a „sevá bróchajs”-ra. A mulatságok sora csak csütörtök este ért véget, amiután a fiatal pár Ujfehértót elhagyta. A lakodalmi héten kb. 100 hektóliter bort, 500 tyukot, 3 marhát és 8 borjut fogyasztott el a vagy ezer főnyi vendégsereg...

— A negresti Mizrahi egyesület műsorral egybekötött purimi estélyét kedd este a Central-szálló nagytermében rendezték meg, mely úgy erkölcsileg mint anyagilag a legszebb siker jegyében zajlott le. A szép és tartalmas műve előadást Diamant Arthur mizrachista tag konferálása előzte meg. A műsor első száma román nemzeti tánc volt, amely szünni nem akaró tapsokat hozott a táncoló Weiréb Erzsi és Rubinstein Teri urleányoknak. Utána nagy sikere volt a leányok által előadott Szerényi Béla „Eszter” című aktuális színművének. A darab szereplői: Weiréb Erzsi, Grosz Rózi, Goldner Margit, Grosz Ella, Grosz Teri és Izrael Eszti. A zenekísérettel Weisz Sárika urleány látta el nagy műértéssel. A szerep-

Már 3500 leiert
elegáns öltönyt készít

Hackmayer uri szabó

lők mind kifogástalanok voltak és tudásuk legjavát adták. Mint apródok nagyon bájosak voltak: Lébi Klárka, Dismatil Rózsika, Zimmer Ducika és Márton Ilonka. Sok derűtséget keltett a Mizrahi ifjak által előadott Női Károly: „Kontra gyereünk” és a „Cég arája” című színműve, amelyekben szerepeltek Diamant Sie, Rubinstein Mór, Diamant Jenő, Gottesmann Henrik, Izsák Béla, Izsák Zoltán, Lébi Henrik, Friedmann Mór és Izsák Sándor. Sok és megérdemelt tapsot kapott Lébi Henrik jó humoru szerepléséért. Szép énekszámairt Lebovits Jenő kapott sok tapsot. A műsört Fischer Margit szép szavallata és a férfikar Hatikvah elénekzése fejezte be. A kórust Diamant Sie, a Mizrahi egyesület elnöke vezényelte. A kitiűnő rendezésért Lébi Henrikné urhölgy, Balázs Dezső és Diamant Mór, urakat illeti a dicséret.

— Ötéves terv a vallásellenes propaganda szolgálatában.

Moszkva. Az új ötéves terv, melynek adatai már megjelentek a szovjet újságokban, részletes tervet közöl a vallásellenes propaganda kimélyítésére vonatkozólag is. A terv, amely kiterjed az összes kulturjelenségekre, megállapítja, hogy bár jelentős lépéseket tett a szovjet az elmúlt évek sorain is az atheista vilánnel terjesztése terén, az elkövetkező években még fokozottabb módon és erőteljesebben lesz keresztülvive. Az atheisták jidsch nyelvű napilapja, az „Apikojresz” éles hangon foglal állást az új ötéves terv mellett és kijelenti, hogy az elkövetkező új szakaszban oda fognak halni a szövetség tagjai, hogy még a gyökereit se lehessen többé megtalálni a vallásos „sötétségnek” Oroszországban. 15 pontban foglalja össze az atheisták hivatalos lapja a teendőket és biztosan reméli, hogy teljes egészében sikerülni fog keresztülvinni a tervet. Különösen nagy súlyt kell helyezni az ifjuság nevelésére, mert ezek képezik legbiztosabb alapját úgy a mai, mint a jövő Oroszországnak. Ki kell vonni ezért az új generáció nevelését teljesen a szülők irányítása alól, mert csak céltudatos és tudományos eszközökkel lehetséges egészséges szellemű emberanyagot nevelni.

Szöveleim tartóssága
garantállok

Hackmayer uri szabó

— A lugosi zsidó hitközség az elmúlt héten tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen a hitközség új vezetőségét is megválasztották. A hitközség új elnöke: Dobó Jenő dr ügyvéd lett. Erős harc folyt, amelyből a régebbi vezetőség által ajánlott névsor került ki győztesen. A választmány tagjai lettek három évre: Barát Fülöp, Brauch Ferenc, dr Deutsch Mór, Deutsch Béla, dr Fekete Dezső, Fekete Pál, dr Fischer Richárd, dr Földvári Róbert, Gerő Gyula, Grimm Hermann, Grünhurt Géza, Hegyesi Armin, Hirschl Ernő, Huszár Vilmos, Iritz Armin, Klein Mór, Klein Alfred Samu, dr Kirschner Arnold, Mikes Marcell, Neumann Hugó, Neumann Ferenc, Popper Simon, dr Sebestyén Lipót Szidon Dezső, Sziklai Lajos, Spitzer Dávid, Schinger József, Schwarcz Ignác, Schwarcz Sándor, Türkl Elemér, Wachtel Emil, Wiener Hugó, Weiss Arnold, Steinbach Imre, Csérei Vilmos, Lindner Róbert, Hammermann Jenő, Holzer Árpád, Reisner Adolf, Junger Zoltán, Brauch Károly, Singer Jágó, Weicherz Artur, Neumann Jakab, Strenheim Manó, Salamon Zsigmond, Neumann Ede. Pótlagok: Epstein Márton, Hirschl Armin, Klein Bernát, Klein Lajos, Lengyel Albert, Rosenzweig Lipót, Sidon József cukrász, Tauber Bernát, dr Vértes Bódog, Grossmann Rezső, Kormos Jenő.

Takarításra

festék-, lack- és kefeáru
valamint a világhírű „Express”
poloskairtót és „Express”
Magasfényt, mely butorát
ujjára varázsolja; legolcsóbban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szeresheti be

ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578

פסח של פסח
füszerárak
burgonyaliszt és borszóló
legolcsóbb árban kapható

Weinstein Testvéreknél

Zöldfa ucca 19.

A legszebb
zománccfényű gallérokát tisztítja

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4. (Szent János-ucca)

Olcsón és jól vásárolhat!!!

harisnyát, keztyűt, férfiinget, nyakkendőt, bábé-cikkeket és rövidárukat

Szenszki Miklós-nál

Saspassage (ORADEA)

Bucuresti
Fióküzlet
Strada
Regala
20 szám

MOBILA

ORADEAI MŰASZTALOSOK
SZÖVETKEZETE
P. REGINA MARIA
BÉNER TÉR 2

Autórai

VEZETNEK

OLCSÓSÁGBAN
SZÉPSÉGBEN és
MINŐSÉGBEN

RÖVID HIREK

BUDAPEST. A budapesti orth. hitközség előjáróságának, választmányának és képviselőtestületének 6 éves mandátuma lejárt, minek folytán a hitközség új választásokat írt ki. A választás május 15-ére lett kitűzve.

HAIFA. Március 18-án futott be a „Dácia” román gőzhajó 400 lengyel turistával a haifai kikötőbe. A nagyszámú lengyel turistát dr. Kunikowski lengyel követ, valamint H. Farbstein és dr. B. Hausner lengyel kereskedelmi atassé fogadta.

NEW-YORK. A napokban indult meg New-Yorkban a palesztinai kampány, melynek célja, hogy a Jewish Agency számára ez évben 2 és fél millió dollárt hozzon fel. Az akciót megelőzőleg imponáns gyűlés keretében demonstrált a newyorki zsidóság a palesztinai zsidó építőmunka mellett. Felix M. Warburg 50 000 dollárral kezdte meg az adományozást, mellyel együtt már 150.000 dollárt sikerült rövid pár óra alatt felhozni. — Az amerikai cionista szervezet végrehajtó bizottságának ülésén Nahum Goldmann bejelentette, hogy a cionista Actionkomité legközelebbi ülésén egy öt éves gazdasági tervet fog előterjeszteni Palesztina gazdasági felépítésére.

VARSÓ. A lengyel kormány az elmúlt hetekben 7 millió zlotyt adott a varsói éhezők segélyezésére. A lengyel zsidó sajtó közli, hogy a segély kiosztásánál alig 1000 éhező zsidó munkanélkülit vettek figyelembe, annak dacára, hogy a zsidóság több mint egyharmadát teszi a varsói összlakosságának.

TEL-AVIV. Április 7-én nyitotta meg a palesztinai főkormányzó az itteni vásárt óriási érdeklődés mellett.

JERUZSÁLEM. Az elmúlt héten színre került itt a fővárosi mozgóban egy angol háborús tárgyú film. Az arab közönség ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy éles angolelleses demonstrációkat rendezzen. Bagdadban a film színrekerülése alkalmával ugyancsak arab tüntetések voltak. A filmet a demonstrációkra való tekintettel a kormány betiltotta. — A napokban ideérkezett a fiatal Lord Melchet, aki részt vesz a Makkabiah zsidó sport-olimpiáson és azon túl is néhány hélig Palesztinában marad. Nővéreivel, Lady Erleighal, Lord Reading menyével lakik együtt a migdali Melchet villában. — A palesztinai kormány jelentős könnyítéseket eszközölt a bevándorlást illetően. Mind azok, akiknek szüleik vagy más hozzátartozóik künn élnek, igen könnyen megszerzethetik a beutazási engedélyt. A száraz időjárás Palesztinában tovább tart. Más évek ezen időszakában mutakozó esőzéseknek alig fele jelentkezett a folyó évben.

RIGA. A lett közoktatásügyi miniszter az orvosi és jogi fakultáson bevezette a numerusz klauzszult.

BÉCS. A bécsi egyetemi hallgatókról statisztika jelent meg, mely szerint az 1931—32. évben összesen 2338 zsidó egyetemi hallgató volt a bécsi egyetemeken, míg az összes egyetemi polgárok száma 12,365 volt.

BUENOS-AIRES. Az újonnan megválasztott parlamentben 3 zsidó képviselő van. Mindhárom a szocialista párt mandátumával került be a parlamentbe. A zsidó bevándorlók száma Argentiniába 1931-ben 10 százalékkal magasabb volt, mint az előző évben.

ADDIS. Abesszinia fővárosában, Addis-Ababában röviddel ezelőtt új Talmud-Tóra iskola nyílt. Az új iskolának máris számos hallgatója van.

COCHIN. India legrégebbi hitközsége, a chochini zsidó egyház súlyos viszonyok közzé jutott a gazdasági válság kihatása miatt. A néhány évvel ezelőtt 8000 tagot számláló hitközség ma már alig 1500 lelket számlál.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kereskedő. Megkaptuk cikkét, amelyben a Csarnok ügyeivel foglalkozik. Sajnálattal kell közölnünk, hogy a cikket nem adhatjuk le, mert a Csarnok belső ügyeivel elvöl nem foglalkozunk, sőt a dr. Fried ügyben is lezártuk a cikksorozatot, mivel dr. Fried nyilatkozott, hogy a sajtóper ellenünk megindítja és így alkalmunk lesz illetékes fórum előtt állításainkat igazolni. Egyébként is a napilapok közlése szerint dr. Fried lemondott városi tanácsosi állásáról.

Jön a peszach!

Ne bosszankodjon folyton rongyos és lyukas szőnyegeivel, hiszen **olcsón** vásárolhat szőnyeget és linoleumot

Spitzer Izrael és T-sa cégnél,
ORADEA. SATUMARE.

MOZI

Cinematograful FILMPALACE

Péntek: „Cár táncosnője”. Előzőleg hangos Micky Maus-pótkép! Utolsó nap! Kedvezményes jegyek érvényesek! — Szombat: „Velencei kaland”. Szerelmi történet. Főszerepben: Georg Alexander és Dina Gralla.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat vasárnap: Malek, mint Casanova. Az idei szezon leghatásosabb vígjáték-filmje. Páris, London, Berlin, Budapest ezidei legnagyobb szenzációja. Főszereplők: Buster Keaton, Marion Lessing, Paul Morgan. Ha idejét jól akarja tölteni, okvetlenül nézze meg.

Városi Színház Mozgó

Péntek, szombat, vasárnap: „Sztrájkol a gólya”. — Vasárnap d. e. 11 órakor matiné: „Sztrájkol a gólya” és kabaré, a váradi színészek fellépésével.

כשר של מכה

faj-ésasztali borok
olcsón kaphatók
a volt

Mittelmann

féle borpincében,

ORADEA, Szacsavay-u. 2. sz.

**Padlólakkok,
poloskairtók,
háztartási cikkek**

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak
legolcsóbb beszerzési forrása!

Pontos figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünneppon zárval

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Primăria Municipiului Oradea. Serviciul Economic.
No. 32292/1931.

Publicațiune

Primăria Municipiului Oradea aduce la cunoștință generală, că la 13 Aprilie 1932, la Serviciul Economic al Primăriei, între orele 10 și 12 a. m. se va ține licitație publică în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 din legea contabilității publice, pentru darea în arendă a unei porțiuni de teren din Piața Mihai Viteazul, din dosul antreprenorului, inchiriat până în prezent de firma Societatea Anonimă pentru valorizarea lemnelui și a varului. Terenul se va da în arendă pe timp de 3 ani, cu începere dela 1 Mai 1932.

Ofertele se vor înainta în ziua licitației dela ora 10 până la ora 12 a. m. la mâna președintelui Comisiei de licitație.

Se vor primi numai ofertele închise, sigilate și însoțite de garanția de 5% din suma oferiții ca arendă pe un an.

Condițiunile de arendare se pot vedea la Serviciul Economic al Primăriei, în orele oficiale, unde vor putea fi primite și informațiunile necesare. Oradea, la 18 Martie 1932.

Primăria Municipiului Oradea.

Kiméljük nagyjaink műveit rossz kommentároktól

Egy mükedvelő író magyarázatot írt Salamon király és Jób könyvéhez, azután felkereste a frankfurti rabbit, Pinches Hurwitzot és ajánlást kért tőle a két könyvhöz. A rabbi csak Jób könyvéhez írt előszót. Mikor a szerző megkérdezte miért nem ajánlja Salamon könyvét is, a rabbi így felelt:

— Jób oly végtelen sokat szenvedett, hogy egy vagy több csapással több már, fökélelesen mindegy neki. De a boldog Salamon királyt meg akarom óvni egy ilyen magyarázat elszenvedésétől.

Tévedés

G. Tiktin, a boroszlói rabbi ünnepen az utcán sétált és négy-öt hívével találkozott, akik nagyban szivaroztak.

— Gut Sabbosz! — üdvözölte őket a pap.

— Miért mondja a rebbe: „Gut Sabbosz” — kérdezték, — hiszen ma „jom tof” van!

— Bocsánat — felelte a rabbi, — de mert szivarozni látlak benneteket, csakugyan azt hittem, hogy — szombat van.

Mit kell tenni, ha az ember egyszerre lát egy talmudistát és egy hamis kutyát

Egy cinikus ezt a fogas kérdést adta fel Málbimnak, a híres maggidnak:

— A bölcsek azt tanítják, hogyha egy talmudtudóst látunk, fel kell állni előtte, de más helyen azt mondják, hogyha egy kóbor kutya jön és az ember fél tőle, hirtelen le kell ülni. No és ha most egyszerre lát meg az ember egy talmudistát és egy kutyát, mit kell akkor csinálni?

— Ilyen esetekben — mondja az irás — a nép szokásához kell igazodni. Hát gyere most velem az utcára és majd meg fogjuk látni, mit csinálnak az emberek.

Egy igazi heszped (gyászbeszéd)

Szögyénben meghalt Nachme Brocken, aki nagyon gazdag, de hitetlen ember volt.

Legnagyobb meglepetésre a pap azt modotta a ravatalnál, hogy nagyon vallásos volt, hogy sohasem írt szombaton és sohasem pipázott szombaton. A hívők temetés után felháborodva tettek szemrehányást a rabbinak.

— Hogy dicsérhetett úgy egy olyan pogányt, mint amilyen az a Brocken volt?

— Hát mit mondtam? — válaszolt a rabbi. Azt mondtam, hogy szombaton nem pipázott, hiszen nem pipált ő hétfőn se és csüörtökön se, mert nem volt pipás ember. És mit mondtam még? Hogy nem írt szombaton. Hát hogyan írhatott volna? Hiszen egész életében irástudatlan analfabéta volt.

Figyelem! Ujdonság!

Chomec-mentes poudér és fogpor kapható. Vidékre utánvétellel

GOLDMANN MÓR

ORADEA, Kapucinus-ucca 19.

GUTTMANN EMÁNUEL

szövetárak és szabókellékek gyári lerakata, zeugok nagyraktára,
ORADEA

Str. Nic. Iorga 16. (Zöldfa-u. és Nagyipactér sarok)

Gyári rendelkezés folytán árainkat 40%-al csökkentettük!

Egy ruhára való, 3 méter tiszta gyapju-szövet 450 lei,

Egy ruhára való, 3 méter chewioth angol-szövet 950 „

Egy komplett öltönyhozzávaló, I. oszt. minőségű 350 „

Egy komplett öltönyhozzávaló, II. oszt. minőségű 250 „

Linoleumok és viaszkos vásznak nagy választéka!